

НАСЛІДКИ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПОТОПУ ДЛЯ ГЕОМОРФОЛОГІЇ У СВІТЛІ ТЕОРІЇ БІБЛІЙНОГО КАТАСТРОФІЗМУ

CONSEQUENCES OF THE FLOOD FOR GEOMORPHOLOGY IN THE CONTEXT OF THE THEORY OF BIBLICAL CATASTROPHISM

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими й практичними завданнями.

Коли мова йде про біблійний катастрофізм, головний акцент робиться на трьох речах:

- 1) Усесвітній потоп за часів Ноя;
- 2) молодоземельний креаціонізм;
- 3) альтернатива концепції уніформізму (актуалізму) в геології.

Тому поняття «біблійний катастрофізм» обов'язково повинно охоплювати всі ці три ідеї. Адже головною катастрофою виступає Всесвітній потоп у дні Ноя – подія, що мала планетарний характер, концепція якої цілком протилежна моделі теорії еволюції і яка є альтернативою концепції уніформізму в геології та дає інший погляд на процеси в геоморфології, яким приписують мільярди й мільйони років історії.

Усесвітній потоп як катастрофа планетарного масштабу спричини-

У статті розглянуто специфіку теорії біблійного катастрофізму в моделі сучасного молодоземельного креаціонізму й теорія уніформізму в контексті процесів геоморфології.

Ключові слова: біблійний катастрофізм, креаціонізм, Біблія, геологія, уніформізм, геоморфологія, Бог, буття.

When it comes to biblical catastrophe, the main emphasis is on three things: 1) The Flood in the days of Noah. 2) Young creationism. 3) An alternative to the concept of uniformitarianism (actualism) in geology. Therefore, in the term biblical catastrophism, all three ideas must be kept in mind. After all, the main catastrophe is the Flood in the days of Noah, an event that was planetary in nature and whose concept is completely opposite to the model of the theory of evolution, and which is an alternative to the concept of

* Аспірант Київської православної богословської академії.

** Post-graduate Student of the Kyiv Orthodox Theological Academy.

ла такі революційні ідеї в академічній науці, як:

- 1) молодий вік планети Земля;
- 2) поділ розвитку людства на два етапи: до катастрофи Всесвітнього потопу і після неї, тобто два лінійних розвитку людства;
- 3) ідея, що динозаври й люди жили разом;
- 4) ідея гігантизму й подвійного атмосферного тиску;
- 5) потоп як причина розколу Пангеї та швидкого формування континентів;
- 6) потоп як причина льодовикового періоду й зміни клімату.

Системи біблійного катастрофізму найкраще простежуються у порівнянні з системами теорії уніформізму (актуалізму).

Уніформізм (актуалізм) – академічна модель теорії еволюції, принцип якої потребує при будь-яких реконструкціях подій та явищ, що відбувалися в минулому, виходити з того, що для них діяли ті самі закони й принципи, які діють сьогодні. У формулюванні Лайєля цей принцип звучить так: «Сучасність є ключем до минулого». Зазначена теза є загальноприйнятою і зазвичай подається як довершений інтерпретований факт. Тому часто ми можемо бути свідками, коли актуалізм як метод вивчення історії й геології Землі та реконструкції процесів далекого минулого, використовується як даність і дуже рідко підлягає детальному аналізу. Однак у сучасному дослідженні процесів геології, особливо в тектоніці, вулканології, літології

uniformity in geology, and gives a different view of geomorphology. The Great Flood as a catastrophe on a planetary scale carries with it such revolutionary ideas in academic science as: 1) The young age of the planet Earth. 2) Divides the development of mankind into 2 stages: before the catastrophe of the Great Flood and after the Great Flood. That is two linear developments of mankind. 3) The idea that dinosaurs and humans lived together. 4) The idea of gigantism and double atmospheric pressure. 5) The flood as the cause of the split of Pangea and the rapid formation of continents. 6) Flood as the cause of the Ice Age and climate change.

The systems of biblical catastrophism are best traced in comparison with the systems of the theory of uniformitarianism (actualism). Uniformitarianism (actualism) is an academic model of the theory of evolution, the principle of which requires any reconstructions of events and phenomena that took place in the past, based on the fact that they were subject to the same laws and principles that apply today. In Lyell's formulation, the principle is: «The present is the key to the past.» This thesis is generally accepted and is usually presented as a complete interpreted fact. And often we can witness when actualism as a method of studying the history and geology of the Earth and reconstructing the processes of the distant past, is used as a given and very rarely subject to detailed analysis. However, in the modern study of geological processes, especially in tectonics, volcanology, lithology and paleontology, more and more

та палеонтології, все частіше й частіше знаходять докази, які свідчать про вплив катастроф на геологічні процеси, які могли значно змінити морфологію Землі за порівняно короткий проміжок часу. Тому й варто зосередити увагу на катастрофі, що в багатьох джерелах і фольклорних традиціях відома під назвою «Всесвітній потоп». Усе зазначене свідчить про **актуальність** даної теми.

often find traces of catastrophic effects on geological processes that could significantly affect and change the morphology of our Earth in a relatively short period of time. Therefore, it is worth focusing on the catastrophe that in many sources and folklore is called the «Flood».

Keywords: *biblical catastrophism, creationism, Bible, geology, uniformitarianism, geomorphology, God, being.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стосовно ступеня наукової розробленості проблеми, то, крім аналізу книги Буття, яка з давніх джерел найкраще описує катастрофу Всесвітнього потопу, ми також врахували праці сучасних дослідників, які так чи інакше порушували цю проблематику, зокрема Роз Аріель [Ariel A. Roth., 1998, pp. 218–306], Морріс Джон [Morris J., 1994, pp. 80–109], Морріс Генрі [Morris H., 1999, pp. 97–100], Баумгарднер Джон [Баумгарднер, Дж., 2003, сс. 113–126] та ін. Також праці святих Отців Церкви, які відкидають ідею локального потопу: св. Кирило Олександрійський (Глафиры, или объяснения избранных мест из Пятикнижия Моисея. На Бытие. Книга 2: О Ное и ковчеге.), св. Феофіл Антіохійський (Послание к Автолику 3.18), свят. Дмитрій Ростовський (Келейный летописец. Глава 29), св. Йоан Золотоуст (Творіння св. Іоана Золотоустого. Том 4. Книга 1. Беседа 25–26), муч. Юстим Філософ (Иустин Мученик, Беседа с Трифоном иудеем, 138) тощо.

Отже, **метою нашого дослідження** є на основі всебічного вивчення наукової літератури розкрити вплив катастрофи Всесвітнього потопу на основні процеси в геології в інтерпретації молодоземельного креаціонізму та порівняти їх із академічною моделлю, побудованою на уніформізмі. Для досягнення вказаної мети необхідно виконати такі **завдання**:

- визначити тривалість і послідовність формування осадових порід і пластів у «геологічній колоні» та вплив на них катастрофи;
- з'ясувати специфіку й основні причини гороутворення в теорії біблійного катастрофізму та уніформізму;
- розкрити основні причини руху пластів земної кори та вплив Усесвітнього потопу на континентальний дрейф;
- відзначити роль ентропії у процесах геоморфології.

Виклад основного матеріалу.

Варто почати з аналізу геологічної колони в контексті біблійного катастрофізму, оскільки послідовність форм життя в осадових шарах ми могли б також спостерігати, якщо взяти до уваги припущення про потопне походження цих шарів, адже цілком імовірно, що під час великої повені спочатку утворюються каламутні потоки мулу й бруду, а також осадові матеріали як хімічного походження, так і ті, що виносяться з надр Землі термальними водами. Останні повинні були захопити глибоководних морських жителів і в першу чергу – безхребетних. Далі в ході розвитку катаклізму мають бути поховані жителі морських глибин, потім — мілководні прибережні смуги. Після них осади захоплюють сухопутних жителів прибережних широт. Відтак вимились із ґрунту великі наземні рослини, що разом опинилися в осаді й повинні були утворити пласти кам'яновугільних покладів. У верхніх шарах мають бути представлені ті види живих істот, які через свою організацію і характер довкілля могли опиратися стихії, що розбушувалася. Причому чим пізніше утворюється шар, тим більше ознак геотермальних вод, які беруть участь у його формуванні, а отже, тим більше радіоактивних елементів у них міститься і тим молодший вік повинні демонструвати ці породи при радіоізотопних способах їх датування, хоча реальна різниця у віці всіх шарів може бути дуже малою.

Саме таку послідовність чергування скам'янілостей ми й спостерігаємо у сучасних геологічних шарах. Вони демонструють нам не хронологічну, а екологічну залежність: чим глибшими є екосистеми, до яких належали викопні істоти, тим глибше в шарах знаходимо ми тепер їхні скам'янілі рештки. Це дозволяє нам із високим ступенем упевненості вважати, що геологічні верстви, які спостерігаються в даний час, насправді сформувалися за досить короткий проміжок часу внаслідок Усесвітнього потопу (Бут. 6: 7) і частково подальших, післяпотопних, менш масштабних катастроф.

Прибічники ідеї уніформізму та «старої» Землі переконують, що протягом багатьох мільйонів років океан неодноразово наступав на сушу, а потім відступав, щоразу залишаючи на ній шари осадових порід. Коли океан в черговий раз затоплював прибережні частини континентів, поверх попереднього осадового шару (який за мільйони років на суші вже мав стати твердішим за скелю) поступово відкладався новий шар. Ці відкладення нібито повільно ховали під собою мертві організми,

що лежали на дні. Коли океан відступав, відкладення тверділи, і ув'язнені в них організми перетворювалися на скам'янілості.

Однак шари осадових порід у геологічній колоні сягають величезних територій – країн і навіть континентів. Але й там, де ці пласти не охоплюють весь континент, вони переходять до осадових порід інших типів. Це свідчить про те, що відкладення пластів відбувалося, коли вода покривала всю сушу [Ariel A. Roth., 1998, pp. 218–219], гір на той момент ще не було.

Якби осадові породи справді утворилися внаслідок коливання рівня світового океану, коли він затоплював частину суші та відступав, тоді вони покривали б лише території річкових дельт, а середній розмір дельти становив приблизно 80x80 км. Доказом цього є те, що в наші дні осадові породи переважно накопичуються в гирлах річок. Річкові дельти – основні зони їх утворення.

Згідно з моделлю «старої» Землі, коли океан розливався, річки продовжували нести осадові породи, які, як завжди, накопичувалися в їхніх дельтах, що змістилися вглиб материків. Але в цьому випадку, коли океан відступав, на суші залишався б шар відкладів площею з річковою дельтою, і згодом ці відклади затверділи б, перетворившись на камінь. Тим часом, вивчаючи геологічну колонію, можемо бачити, що осадові породи охоплюють набагато більші території – області, країни, цілі континенти. Таким чином, гіпотеза про зміни рівня світового океану, його трансресії й регресії як причину виникнення осадових порід не зовсім відповідає дійсності. Очевидно, що такі великі пласти осадових порід утворилися на дні водоймища, яке колись покривало всю сушу – тобто при глобальній повені.

У шарах осадових порід спостерігається цікаве явище, яке наводить на думку про їх швидке відкладення. Це т. зв. полістратні дерева. Ці дерева скам'яніли у вертикальному положенні, пронизуючи численні пласти осадових порід геологічної колонії [Morris J., 1994, p. 100]. Якщо вірити прихильникам ідеї старої Землі, то виходить, що зазначені дерева, які виростили на суші, після її затоплення мільйони років стояли на дні утвореного водоймища, а навколо них повільно, шар за шаром накопичувалися осадові породи. Проте дерева, затоплені внаслідок процесу запружування річок у наші дні, однозначно згниють і розпадуться за цю сотню років.

Як правило, висота полістратних дерев не більше 6 м, і в них відламана коренева частина та верхівка. Ці дерева були «зрубані» під корінь водами потопу, що носили їх, поки не поставили

вертикально, чому сприяла вага гілля коренів. Коли ж зламані дерева опинилися у вертикальному положенні, їх занесло осадовими породами так швидко, що вони просто не встигли згнити й зруйнуватися [Morris D., 1995, <https://www.icr.org/article/yellowstone-petrified-forests/>]. Швидка катастрофічна повінь забезпечила таку швидкість відкладення осадових порід, що зламані та затоплені дерева були поховані за лічені місяці.

Теорія, за якою відкладення осадових порід тривало мільйони років, неспроможна і з інших причин. Так, щоб океан затопив значну частину суші, має або опуститися материкова земна кора, або піднятися океанічна. Материкова та океанічна земна кора – зовнішній шар земних надр, розташований поверх мантії. Мантія – шар надр між корою та ядром. Вона складається з напіврозплавленої магми (лави), що перебуває під величезним тиском.

Щільність материкової земної кори менша за щільність океанічної, унаслідок чого шар земної кори під континентами набагато товщий, ніж під океаном. Таким чином, континенти можуть опуститися щодо океану тільки в тому випадку, коли щільність мінералів, із яких складається материкова кора, раптово збільшиться. Аналогічно, океанічна кора підніметься щодо континентальної лише в тому випадку, коли щільність складових її мінералів раптом зменшиться, унаслідок чого її шар поверх мантії стане товщим. В обох випадках це може статися лише всупереч законам геохімії. Геофізики також не мають даних про те, що такі зміни коли-небудь відбувалися [McLean G. S., Oakland Roger, and McLean Larry., 1989, p. 167].

Прибічники теорії уніформізму хочуть переконати нас у тому, що померлих тварин протягом багатьох років повільно засипало осадовими породами, які поступово накопичувалися на дні водоймища. Потім вода відступила, сонце висушило відклади з ув'язненими в них скам'янілостями, і вони стали твердішати. Проте не все так просто: коли тварина помирає у водному середовищі, на неї накладаються падальщики та бактерії, і за лічені тижні від неї не залишається й сліду. Тим не менше, прихильники ідеї «старої» Землі наполягають на тому, що мертві організми пролежали на дні сотні років, поки їх повністю не занесло осадовими породами, і почали кам'яніти лише мільйони років після відступу океану.

Цілком ясно, що ці істоти були поховані під шаром осадових порід за дуже короткий час (Бут. 7: 10–23). Незабаром після цього вода пішла, унаслідок чого відклади швидко затверділи

і ув'язнені в них організми не встигли розкластися і не були з'їдені падальщиками (Бут. 8: 1–5).

На всіх континентах в осадових породах збереглися мільярди скам'янілих молюсків. Як не дивно, часто їхні раковини закриті. Раковина молюска відкривається максимум через кілька годин після того, як він помирає, отже, ці молюски були поховані під шаром відкладів так швидко, що не встигли розкритися [Morris H., 1999, pp. 97–100]. Мертві молюски ніяк не могли багато років пролежати на дні із закритими мушлями, поки їх повільно заносило осадовими породами.

По всьому світу в осадових породах зустрічаються величезні цвинтарі скам'янілостей. Глобальна катастрофа, яка супроводжувалася швидким заляганням осадових порід, призвела до стрімкого поховання скалічених та загиблих тварин. Потім відклади і ув'язнені в них організми швидко висохли й затверділи. Найрізноманітніші види тварин і рослин із різних екосистем «спочивають» на цих цвинтарях скам'янілостей уперемішку. Очевидно, що нищівний потік води носив їх, поки всі вони були поховані під осадовими породами (Бут. 7: 21–23).

У 1976 р. в Каліфорнії при розробці кар'єру поблизу міста Ломпок було виявлено скам'янілий скелет вусатого кита завдовжки 25 м. Кит перебував в осадових породах у вертикальному положенні, «стоячи» на хвості [Lindsay D., 1993, pp. 18–20] і пронизуючи пласти, на утворення яких, якщо вірити прихильникам ідеї уніформізму, пішли мільйони років.

У Росії в пластах глинозему та пісковіку, яким нібито 260 млн років, геологи виявили близько 300 тетрапод – рептилій довжиною понад пів метра. Ці тетраподи також були поховані у вертикальному положенні, хвостом донизу, із витягнутими вгору шиями [Lalomon A.V., 1999, pp. 6–7]. Учені стверджують, що осадові породи, в яких перебували тетраподи, відкладалися зі швидкістю кілька міліметрів на рік. Навпаки, цілком очевидно, що вони залишилися у вертикальному положенні, оскільки були поховані за дуже короткий час.

Земля не може бути такою старою, як вважають прихильники уніформізму ще й з тієї простої причини, що при нинішніх темпах ерозії континенти повністю зрівнялися б з океаном за 15 млн років [Morris J., 1994, pp. 88–90]. Тим часом уніформісти, обстоюючи ідею незмінної швидкості фізичних процесів у минулому, заявляють, що вік скам'янілостей і порід на суші – 500 млн років. Але тоді, як не прикро, ерозія води та вітру напевно знищила б сушу ще 485 млн років тому.

Якщо рівень світового океану за мільйони років неодноразово піднімався, а потім повертався до вихідного, і щоразу на континентах залишалися пласти осадових порід, то ці пласти в період відступу океану повинні були піддаватися ерозії; коли океан знову затоплював сушу, ділянки, постраждалі від ерозії, заповнювалися б новими відкладеннями. І тут учені обов'язково виявили б ознаки ерозії – долини, русла річок, заповнені пізнішими відкладеннями. Однак нічого такого в геологічній колоні немає [Ariel A. Roth., 1998, p. 218]. Зазвичай пласти порід розташовані один під одним, як шари пирога, що говорить про їх швидке послідовне відкладення під час одного водного катаклізму.

Прихильники ідеї уніформізму вважають, що ланцюги гірських хребтів з'явилися на нашій планеті близько 65 млн років тому – приблизно в той самий час, коли, на їхню думку, вимерли динозаври.

Деякі гори складаються з понівечених пластів осадових порід, у яких міститься величезна кількість скам'янілостей. При гороутворенні ці пласти з різних боків здавлювались навколишніми породами, і відкладення, нанесені водою на затоплені континенти, викривлялися або утворювали складчастості. Часто деформація супроводжувалася викидами магми із земної мантії, завдяки чому гори ставали ще вищими.

Якщо гори виникли близько 65 млн років тому, а ми знаємо що залишкове гороутворення спостерігається і в наші дні, проте це явно відлуння не настільки віддалених у часі процесів, то осадові породи, які були зім'яті при гороутворенні, утворилися ще раніше. Прибічники ідеї «старої» Землі стверджують, що вік майже всіх осадових порід – від 100 до 500 млн років. У цей діапазон нібито потрапляє більшість складчастих порід. Але якщо шару осадових відкладень, скажімо, 300 млн років, то на той час, як, за традиційними поглядами, почалося гороутворення, йому було вже 235 млн років. За такий термін – при тому, що океан неодноразово затоплював сушу, а потім відступав – ці відкладення стали б твердими, як скеля.

Осадові пласти мали затвердіти задовго до того, як набули складчастої форми. Але в цьому випадку вчені неодмінно виявили б у понівечених складчастих пластах променеподібні тріщини. Адже під тиском мали тріскатися шари осадових порід, коли їх стискало в гармошку. Однак у складчастих пластах порід немає й натяку на тріщини від деформації [Morris J., 1994, pp. 106–109].

Відсутність таких тріщин дозволяє зробити певний висновок: коли відбувалося гороутворення, ці осадові породи були твердими. У наші дні вони тверді, як скеля, але коли вони набували складчастої форми, то були все ще вологими та м'якими. Тобто всі відкладення утворилися під час одного глобального водного катаклізму і незабаром після цього були зім'яті, не встигнувши затвердіти [Morris J., 1994, p. 107]. Дані геології знову й знову повністю підтверджують теорію біблійного катастрофізму (Бут. 7: 19–20).

Варто зазначити, що за нинішніх темпів ерозії ґрунту континенти зрівнялися б із океаном менш ніж за 15 млн років. Відповідно, всі континентальні геологічні формації, вік яких перевищує 15 млн років, давно мали зникнути внаслідок ерозії, а якщо так, то від усіх наземних формацій того ж віку, які були вищими за рівень моря, не залишилося б і сліду. Тим не менше, прихильники ідеї уніформізму наполягають на тому, що вік багатьох пластів осадових порід на суші – сотні мільйонів років. Якщо брати до уваги нинішні темпи ерозії, то цілком ясно, що результати вимірів віку порід завищені щонайменше в 30–40 разів (помноживши 15 млн років на 30, отримуємо 450 млн років, що відповідає передбачуваному віку багатьох осадових порід).

Гори були б знищені ерозією в першу чергу, оскільки вони найбільше страждають від негоди. Однак гори містять породи, яким, на думку прихильників ідеї «старої» Землі, сотні мільйонів років. Однак оскільки ерозія в горах відбувається набагато швидше, ніж на рівнинних територіях, і оскільки в результаті ерозії континенти за 15 млн років повністю зрівнялися б із океаном, то гори зникли б вже через перші 1,5 млн років [Ariel A. Roth., 1998, p. 264].

Тим часом у горах виявляють породи, що містять скам'янілості примітивних равликів, молюсків, коралів та комах, які нібито жили приблизно 500 млн років тому, коли біологічна еволюція лише розпочиналася. Прибічники ідеї «старої» Землі стверджують, що ранні етапи біологічної еволюції відбито в геологічній колоні, як у сторінках підручника історії; а насправді за такий термін ерозія стерла б ці породи з лиця Землі щонайменше 30 разів.

В ескімоському фольклорі зберігся переказ про Всесвітній потоп, унаслідок якого скам'янілості морських організмів опинилися високо в горах [4 Ariel A. Roth., 1998, p. 306]. Вони усвідомлюють, що морські організми могли потрапити до горо-

творних осадових пластів, тільки якщо вони були підхоплені нищівними потоками води та поховані під шарами відкладів у ході глобального водного катаклізму; потім вода відступила вглиб океанів і на суші залишилися осадові породи з похованими в них організмами.

У складчастих пластах гірських осадових порід немає тріщин від деформації. Це означає, що гороутворення відбувалося в останні дні Потопу, і коли осадові пласти набували складчастої форми, вони все ще не просохли й були м'якими. Континенти стали вищими щодо рівня моря (унаслідок відкладення опадів та появи гір), а басейни океанів, навпаки, заглибилися, і в них сплили води Потопу (Бут. 8: 2–3).

Зовсім інший тип гір – вулкани. Вони виникали під час руху земної кори, коли океанічні тектонічні плити «пірнали» під континентальні. Породи, що їх складають, плавилися від контакту з мантиєю і у вигляді магми піднімалися крізь континентальну земну кору, викидаючи вулканічну речовину на поверхню. Із рухом земної кори також пов'язані землетруси.

У світі близько 50000 згаслих вулканів, які суттєво відрізняються від діючих [Липман П. В., 2000, сс. 643–662]. На думку прихильників ідеї уніформізму, більшість згаслих вулканів утворилися близько 65 млн років тому, коли при зіткненні плит континентальної земної кори осадові породи гір набували складчастої форми, але, на диво, без тріщин. Проте, як неодноразово згадувалося, усі ці «гори, яким 65 млн років», були б знищені ерозією вже через 15 млн років після їх утворення. Діючі вулкани та землетруси – просто відлуння найсильнішої вулканічної й сейсмічної активності під час і в перші роки після Потопу, зумовленої швидким рухом пластів земної кори. Цей рух уповільнюється в дні Фалека, як про це й згадує Біблія, коли континенти вже остаточно розділені (Бут. 10: 25).

Впадини та улоговини в океанах можуть пояснюватися прогином ділянок океанічної земної кори вниз – так само, як виникнення деяких гір на суші пояснюється згинанням ділянок материкової земної кори вгору. При зіткненні океанічних тектонічних плит ділянки кори прогиналися вниз, утворюючи на дні океанів улоговини глибиною до 11 км. І навпаки, при зіткненні континентальних плит ділянки кори та пласти осадових порід спучувалися, сприяючи утворенню гір заввишки до 8 км.

На дні океанів поступово накопичуються відкладення, які потрапляють до океанів головним чином із гирл річок. За 80 млн років океани були б просто засипані осадовими породами,

оскільки обсяг Світового океану приблизно в 5 разів перевищує обсяг порід, що знаходяться на суші вище рівня моря і, отже, схильні до ерозії. Проте в океанських улоговинах міститься напрочуд невеликий обсяг осадових порід. Тим часом улоговини мали б заповнюватися ними насамперед, оскільки це найглибші ділянки океанського дна, які до того ж іноді розташовані поблизу головних джерел осадових відкладень – річкових дельт. Незначна кількість відкладень в улоговинах однозначно свідчить про те, що улоговини дуже молоді. Вони утворилися тоді ж, коли й гори – у дні Потопу, унаслідок швидкого руху плит земної кори (Буття 7: 11–12).

Земна кора ділиться на материкову (складену менш щільними гранітними породами) та океанічну (складену більш щільними базальтами). В одних регіонах земної кулі океанічна кора повільно рухається під материкову, в інших районах плити океанічної кори поступово розходяться, а подекуди вони наповзають одна на одну. Крім того, деякі легкі гранітні плити материкової кори зсуваються щодо інших плит.

Плити материкової кори повільно дрейфують на поверхні мантії – шару напіврозплавленої магми між корою та земним ядром. Більш щільні плити океанічної кори теж дрейфують на поверхні мантії. Усі ці плити нагадують яечну шкаралупу, що тріснула. Ці «шкаралупки» зближуються, віддаляються одна від одної, розколюються на шматки.

Коли плита океанічної кори «пірнає» під материкову, вона занурюється в мантію, сильно розігрівається і проривається вгору, в материкову плиту у вигляді вулканів або інтрузій. Інтрузія – це маса магми, що прорвалася в кору, але не виплеснулася на поверхню, а лава – це магма, що вийшла на поверхню Землі. При зіткненні між собою плити океанічної кори згинаються, утворюючи підводні жолоби глибиною до 11 км. А зіткнення плит материкової кори призводять до гороутворення.

Коли плити океанічної кори розходяться, лава з мантії Землі піднімається і заповнює простір, що звільнився. Якщо глянути на земну кулю з космосу, ці райони здаються схожими на шви на бейсбольному м'ячі. Ці райони – рифтові зони – є в північній та південній частині Атлантичного й Тихого океанів; вони сходяться разом у Південній Америці та Африці.

Якщо глянути на карту світу, то побачимо, що Північну та Південну Америки можна прикласти до Європи та Африки, як фрагменти пазла, і вони становитимуть єдину сушу. Прибличники «старої» й «молодої» Землі сходяться на тому, що мате-

рикові плити обох Америк поступово віддаляються від Європи й Африки. Колись вони становили надматерик Пангею. Потім з'явилися рифтові зони, і Америка відійшла від Європи та Африки – утворився Атлантичний океан. У Тихому океані плити океанічної кори заповзли під материкові плити; з'явилася «тихоокеанське вогняне кільце» – зона контакту плит, що відрізняється сильною вулканічною діяльністю. У той же час Америка та Азія рушили одна до одної; океанічні плити між ними зіткнулися, і в Тихому океані з'явилися жолоба (Бут. 10: 25).

Прихильники уніформізму твердять, що всі ці процеси тривали протягом мільйонів років. Однак явища магнітного поля, що відбулися в гірських породах, указують на те, що тектоніка (рух) плит була стрімкою, і все це було зовсім недавно [Humphreys R., 2002, <http://www.rae.org/yworld.htm>]. Нинішній повільний рух плит – лише інерція колишніх прискорених процесів.

Прибічники «старої» й «молодої» Землі також сходяться на тому, що в минулому магнітне поле Землі коливалося від Північного полюса до Південного, і навпаки. За час утворення осадових порід такі перемагнічування відбувалися багаторазово. На думку прихильників «старої» Землі, перше перемагнічування відбулося кілька сотень мільйонів років тому і з того часу повторюється кожні півмільйона років [Woodmorappe J., 1999, p. 54]. Багаті залізом мінерали, що утворюються серед осадових порід, спрямовані у напрямку магнітного полюса. Тому кожні пів мільйона років їх орієнтація змінюється на протилежну [Holt J. W. and Kirschvink J. L., 1995, p. 475–491].

Великі труднощі для цієї теорії становить той факт, що магнітне поле Землі постійно слабшає, і 20 тис. років тому воно мало бути настільки сильне, що земна кора розплавилася від виділеного ним тепла. За 150 років сила магнітного поля Землі зменшується на 7 %, це підтверджено вимірами. Якщо екстраполювати цю швидкість ослаблення магнітного поля в минуле, виявиться, що 20 тис. років тому воно було набагато сильнішим і створювало жар величезної сили. Тому зміни напряму магнітного поля ніяк не могли продовжуватися протягом сотень мільйонів років. Вони відбувалися впродовж дуже короткого часу – в той час, коли стався Всесвітній потоп [Morris J., 1994, p. 80].

Доказом цього є орієнтація мінералів у лавових породах океанського дна вздовж рифтових зон. Ця лава піднялася на поверхню Землі з мантиї та заповнила розриви, що утворилися під час розходження плит океанської кори. Лава застигає і перетворюється

на гірську породу приблизно за два тижні. Однак, судячи з орієнтації залізовмісних мінералів у цій породі, за час вистигання в лаві магнітне поле Землі встигло змінити свій напрямок кілька разів. Це означає, що в давнину «перемагнічування» Землі відбувалося кожні кілька днів, а не тисяч років [Morris J., 1994, p. 81].

Із цього відкриття ми можемо зробити висновок, що зміни напрямку магнітного поля, які залишили слід у материкових осадових породах, теж відбувалися кожні кілька днів. Це, у свою чергу, означає, що відкладення опадів відбулося в дуже короткий термін, близько 370 днів, що й указано в біблійному літописі Потопу. Ця цифра підтверджується і середньою товщиною шару опадів – близько 2 км, що відповідає розрахунковим даним (13 см на годину за час Усесвітнього потопу, що тривав рік) [Вудморапе Дж., 2000, сс. 123–127].

На сьогоднішній день у світі відомо близько 50 тис. згаслих вулканів. Якби більшість цих вулканів мали вік 65–100 млн років, як стверджують прихильники теорії уніформізму, то вони повинні вже давно бути знищеними. Згадаймо, що при сучасній швидкості ерозії материки зруйнувалися до рівня моря під дією сил води та вітру приблизно за 15 млн років. Отже, ці вулкани набагато молодші за 15 млн років. А раз вони з'явилися нещодавно, значить, вони з'явилися практично одночасно – під час та після Потопу, коли плити океанічної кори заповзали під материки, розігріваючись усередині мантії та пронизуючи материкові плити вулканами й інтрузіями.

Тепер щодо вод Потопу. Згадаймо знову про рифтові зони між океанічними плитами. Під час Потопу, при стрімкому русі плит через рифти ринули вода й лава, Пангея миттєво розкололася по лініях рифтових зон, і океанічні плити ковзнули під материки на великій швидкості – як конвеєрна стрічка (Бут. 7: 10–12).

Пароподібна вода становить близько 70% мас, що виділяються при виверженні вулкану [Баумгарднер Дж., 2003, сс. 113–126] отже, в лаві, що прорвалася з рифтових зон при Потопі, теж було 70% води. Звідси й узялася більшість вод Потопу; а крім цього, був ще сорокаденний дощ (Бут. 7: 12), який, імовірно, почався через падіння метеоритів і «фонтанів великої безодні» (Бут. 7: 11), що викидали воду в стратосферу, поки зростання рівня потопних вод не заглушило ці ж самі фонтани підземних вод [Баумгарднер Дж., 2003, сс. 113–120].

До кінця Потопу відбулося гороутворення, тому допотопний океан глибиною близько 2 км легко збільшився вдвічі (сучасні океани мають середню глибину близько 4 км) за рахунок води й

магми, що проникли з надр Землі, і сорокаденного дощу, який затопив допотопні континенти ще на 2 км. У давньокитайській «Книзі всіх знань» сказано, що через гріхи людства «земля розпалася на шматки, і вода у своїх глибинах гнівно кинулася вгору й затопила землю» [Berlitz С., 1987, р.126].

До кінця Потопу материка стали вищими через відкладення опадів, зіткнення материкових плит та вулканічного підняття; наприклад Індія зіткнулася з Азією, і з'явилися Гімалаї. Океанське дно, навпаки, опустилося в западини, що звільнилися після виливу води та магми. Отже, до кінця Потопу материка стали вищими, а океанське дно опустилося, тому води Потопу зійшли в океанські басейни, які заглибилися (Псалом 103:5).

Згадаймо, що якби ерозія материків відбувалася з постійною швидкістю, такою самою, як у наші дні, всі материка виявилися б повністю зруйновані за 15 млн років. Змиті з них маси суші потрапили б в океан і заповнили океанські басейни чотирикілометрової глибини осадовими породами за 80 млн років. Однак 80 млн років – це лише 5% гаданого прихильниками «старої» Землі віку океанів та осадових порід; вони заявляють, що океани існують 1,6 млрд років. За цей час усі океани вже двадцять разів були б поховані опадами. Насправді товщина шару опадів на океанському дні – лише 300 м, а більша частина опадів розташована в дельтах річок і утворилася наприкінці Потопу [The Larouse Encyclopedia of Mythology, 1996, pp. 275–277]. Очевидно, що осадові породи накопичуються в океанах недовгий час [Vardiman L., 1996, р. 12].

Вапняк – це третя за поширеністю Землі осадова порода після пісковика і сланцю (затверділої глини). Вапняк залягає і самостійно, і впереміш із пісковиками та сланцями. Він складається з карбонату кальцію (CaCO_3), що утворився під час реакції кальцію з вуглекислим газом (CO_2) у водах Потопу. Коли в рифтах піднялися вода й магма і почався Потоп, разом із ними з мантії піднявся й вуглекислий газ. У потопних водах він з'єднався з кальцієм. Так виник CaCO_3 – вапняк [Джеймс Н., 2003, с. 25].

Упродовж Потопу в певних місцях та в певні моменти утворювалися особливо великі маси вапняку – за умови оптимальних концентрацій кальцію та вуглекислого газу й оптимальної температури води. Прискорена швидкість утворення вапняку призвела до того, що значна частина геологічної колони складена вапняковою товщею. В інші моменти та в інших місцевостях разом із карбонатом кальцію в утворенні опадів брали участь пісок та глина. Тоді CaCO_3 відкладався на дні разом із ними і, коли осадові породи висихали після Потопу, діяв як цементуюча речовина (Бут. 8: 13–14).

Вапняк (CaCO_3) знаходять у більшості піщаникових та сланцевих порід. Це означає, що його шари утворилися з кальцію та вуглекислого газу. Карбонат кальцію залягав в осадових породах та діяв як цемент, сприяючи затвердінню опадів.

Висновки.

Підсумовуючи, можна сказати, що нашарування геологічних пластів охоплює величезні території – цілі країни, іноді й континенти. Коли ж пласти осадових порід не покривають континенти повністю, вони перетворюються на геологічні породи інших типів. Організми були поховані під цими пластами відкладень так швидко, що не встигли зруйнуватися, і згодом скам'яніли. Полістратні дерева пронизують горизонтальні шари осадових порід, які нібито відкладалися протягом мільйонів років, але таке можливо, тільки якщо вони утворилися за дуже короткий час. Усі дані науки вказують на катастрофічну повінь, унаслідок якої вода покрила всю сушу й залишила по собі великі пласти осадових порід із мільярдами ув'язнених у них організмів. І повинь ця – Всесвітній Потоп.

Якщо вірити прихильникам ідеї «старої» Землі, то близько 65 млн років тому світ стрясали всі мислимі й немислимі катаклізми: вимирали динозаври, виростили гірські хребти, вивергалися тисячі вулканів, в океанах виникали улоговини – і все це відбувалося практично одночасно. Дані науки говорять про те, що всі ці процеси, за винятком повного вимирання динозаврів, дійсно відбувалися в один і той самий час – але не 65 млн, а лише кілька тисяч років тому.

Також геологічний літопис свідчить про те, що в недавньому минулому під час Потопу, який змінив обличчя Землі, відбулися стрімкі рухи плит. Швидкі зміни напрямку магнітного поля під час Потопу були «відображені в часі», що видно з орієнтації багатих залізом мінералів у виливах лави й осадових породах, що утворювалися одночасно з ними. Нещодавня стрімка катастрофічна повінь найкраще пояснює геологію й мінералогію осадових відкладень та їх сучасну ерозію.

Слушно буде закінчити словами апостола Петра: «Насамперед знайте, що в останні дні прийдуть зухвалі хулители, які чинитимуть за своїми похотями і казатимуть: «Де обітниця прищестя Його? Бо з того часу, як почали вмирати батьки, від початку творіння, все залишається так само». Ті, котрі так думають, не знають, що небеса були споконвіку, і земля створена була Словом Божим з води і водою; тому і тодішній світ загинув, затоплений водою. А нинішні небеса і земля, які утри-

муються тим же словом, зберігаються для вогню на день суду і погибелі нечестивих людей» (2 Петра 3: 3–7).

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого і Нового Завіту: В українському перекладі з паралельними місцями / Переклад Патріарха Філарета (Денисенка). Київ: Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2004. 1416 с.
2. Баумгарднер, Дж. Катастрофическая тектоника плит: физика, объясняющая Потоп, описанный в книге Бытия. / Дж. Баумгарднер, 5th ICC, издательство Creation Science Fellowship, Питсбург, 2003 сс. 113–126.
3. Вудморапе, Дж. Гиперканы: генераторы дождя во время Потопа? // California: Journal of Creation, 2000. № 14(2). 123–127 сс.
4. Джеймс Н. ПЛАНЕТА ЗЕМЛЯ. ТАК ЛИ ОНА СТАРА? / Ньенгуис Джеймс. Хьюстон, Техас: Genesis Veracity, 2003. 25с.
5. Дмитрій Ростовський (Туптало), свят., Келейный летописец. Глава 29. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/kelejnyj-letopisets/29
6. Кирилл Александрийский, свят., Глафиры, или объяснения избранных мест из Пятикнижия Моисея. На Бытие. Книга 2: О Ное и ковчеге. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Kirill_Aleksandrijskij/glafiry-ili-obyjasnenija-izbrannykh-mest-iz-pjaticnizhija-moiseja/2_1
7. Липман П. В., Кальдеры, взято из «Энциклопедии вулканов», под редакцией Г. Сигурдссона / П. В. Липман. Сан-Диего, шт. Калифорния: Издательство Academic Press, 2000. С. 643–662.
8. Моррис Д. Йеллоустоунский ископаемый лес / Джон Д. Моррис // брошюра Acts & Facts. 1995., номер 24 (10). URL: <https://www.icr.org/article/yellowstone-petrified-forests/>
9. Повне зібрання творінь святителя Іоана Золотоустого. Київ: Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. Т. 4. Кн. 1. Бесіда 25–26. 512 с.
10. Феofil Антиохийский, свят., Послание к Автолику. Глава 3, раздел 18. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Feofil_Antiohijskij/poslanie_k_avtoliku/
11. Юстим Философ, муч., Разговор с Трифоном Иудеем. Глава 138. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Iustin_Filosof/s_trifonom/#0_139
12. Ariel A. Roth, Origins: Linking Science and Scripture / Ariel A. Roth. Hagerstown, Maryland: Review and Herald Publishing Association, 1998. 218–306 pp.
13. Berlitz C. The Lost Ship of Noah / C. Berlitz. London, England: W.H.Allen, 1987. 126 p.
14. Holt J. W. and Kirschvink J. L. The Upper Olduvai Geomagnetic Field Reversal from Death Valley / J. Holt, J. Kirschvink. // California: A Fold Test of Transitional Directions, Earth and Planetary Science Letters. 1995., no 133. P. 475–491.
15. Humphreys R. Evidence for a Young World / Russell Humphreys. 2002. URL: <http://www.rae.org/yworld.htm>
16. Lalomov A. V. Fossil Reptiles on the Russian Platform / Alexander Lalomov. // Technical Journal Answers in Genesis, Florence, Kentucky. 1999. vol. 15, no. 1. P. 6–7.
17. Lindsay D. The Birth of Planet Earth and the Age of the Universe / Dennis Gordon Lindsay. Dallas, Texas: Christ For The Nations, 1993. 18–20 pp.
18. McLean G.S., Oakland Roger, and McLean Larry. The Evidence For Creation / G. McLean, R. Oakland, L. McLean. Springdale, Pennsylvania: Whitaker House, 1989. 167 p.
19. Morris H. Scientific Creationism / Henry M. Morris. Green Forest, Arkansas: Master Books, 1999. 97–100 pp.
20. Morris J. The Young Earth / John D. Morris. Green Forest, Arkansas: Master Books, 1994. 80–109 pp.
21. The Larouse Encyclopedia of Mythology – London, England: Chancellor Press, 1996. 275–277 pp.
22. Vardiman L. Sea-Floor Sediment and the Age of the Earth / Larry Vardiman. El Cajon, California: Institute for Creation Research, 1996. 12 p.

23. Woodmorappe J. *The Mythology of Modern Dating Methods* / John Woodmorappe. El Cajon, California: Institute for Creation Research, 1999. 54 p.

1. Bibliia: Knyhy Sviashchennoho Pysannia Staroho ta Novoho Zavitu. (2004). Kyiv: Vydannia Kyivskoi Patriarkhii Ukrainskoi Pravoslavnoi Tserkvy Kyivskoho Patriarkhatu. 1416.
2. Baumgardner. Dzh. (2003)., Katastroficheskaya tektonika plit: fizika. obyasnayushchaya Potop. opisanny v knige Bytiya. 5th ICC. izdatelstvo Creation Science Fellowship. Pitsburg. 113–126.
3. Vudmorape. Dzh. (2000)., Giperkany: generatory dozhdy vo vremena Potopa?, California: Journal of Creation. № 14(2). 123–127.
4. Dzheymys N. (2003). PLANETA ZEMLYA. TAK LI ONA STARA?, Khyuston. Tekhas: Genesis Veracity. 25.
5. Dmirtii Rostovskii (Tuptalo), sviat.. Keleinyi letopisets. Glava 29. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/keleinyj-letopisets/29.
6. Kerill Aleksandiiskii, sviat.. Glaphiry ili obiasnenija izbranykh mest iz Piatikniszhia Moiseia. Na Bytie. Kniga 2: O Noe i kovchege. https://azbyka.ru/otechnik/Kirill_Aleksandriiskij/glafiry-ili-obyasnenija-izbrannykh-mest-iz-pjatkizhija-moiseja/2_1
7. Lipman P. V., (2000). Kaldery., Vzyato iz «Entsiklopedii vulkanov». pod redaktsiyey G. Sigurdssona., San-Diyego. sht. Kaliforniya: izdatelstvo Academic Press. 643–662
8. Morris D. (1995)., Yelloustounskiy iskopayemyy les. Broshyura Acts & Facts. no. 24 (10). URL: <https://www.icr.org/article/yellowstone-petrified-forests/>.
9. Povne zibrannia tvoriv sviatytelia Ioana Zlotoustoho (2009). Kyiv. T. 4, Kn. 1, Besida 25–26. 512 s.
10. Feophil Antyohiiskii, sviat. Poslanie k Avtoliku. Hlava 3, rozdiel 18. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Feofil_Antiohiiskij/poslanie_k_avtoliku/
11. Justim Philosoph, much. Razhovor s Tifonom Iudeem. Glava 138. URL: https://azbyka.ru/otechnik/Iustin_Filosof/s_trifonom/#0_139
12. Ariel A. Roth, *Origins: Linking Science and Scripture* (1998). Hagerstown, Maryland: Review and Herald Publishing Association, 218–219.
13. Berlitz C., *The Lost Ship of Noah* (1987). London, England: W.H.Allen, 126.
14. Holt J. W. and Kirschvink J. L., *The Upper Olduvai Geomagnetic Field Reversal from Death Valley*, (1995). California: A Fold Test of Transitional Directions, Earth and Planetary Science Letters no. 133, 475–491.
15. Humphreys Russell, “Evidence for a Young World,” (2002). URL: <http://www.rae.org/yworld.htm>
16. Lalomov Alexander V., “Fossil Reptiles on the Russian Platform,” Technical Journal (1999). Answers in Genesis, Florence, Kentucky, vol. 15, no. 1, 6–7.
17. Lindsay Dennis Gordon, *The Birth of Planet Earth and the Age of the Universe* (1993). Dallas, Texas: Christ For The Nations, 18–20.
18. McLean G.S., Oakland Roger, and McLean Larry, *The Evidence For Creation* (1989). Springdale, Pennsylvania: Whitaker House, 167.
19. Morris Henry M., *Scientific Creationism* (1999). Green Forest, Arkansas: Master Books, 97–100.
20. Morris John D., *The Young Earth* (1994). Green Forest, Arkansas: Master Books, 80–109.
21. *The Larouse Encyclopedia of Mythology* (1996). London, England: Chancellor Press, 275–277.
22. Vardiman Larry, *Sea-Floor Sediment and the Age of the Earth* (1996). El Cajon, California: Institute for Creation Research, 12.
23. Woodmorappe John, *The Mythology of Modern Dating Methods* (1999). El Cajon, California: Institute for Creation Research, 54.